

Analiza ekonomiczno- gospodarcza zaktualizowanej listy obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu

3 CZERWCA 2024

**NADLEŚNICTWO ŁOMŻA
REGIONALNA DYREKCJA LASÓW
PAŃSTWOWYCH w BIAŁYMSTOKU**

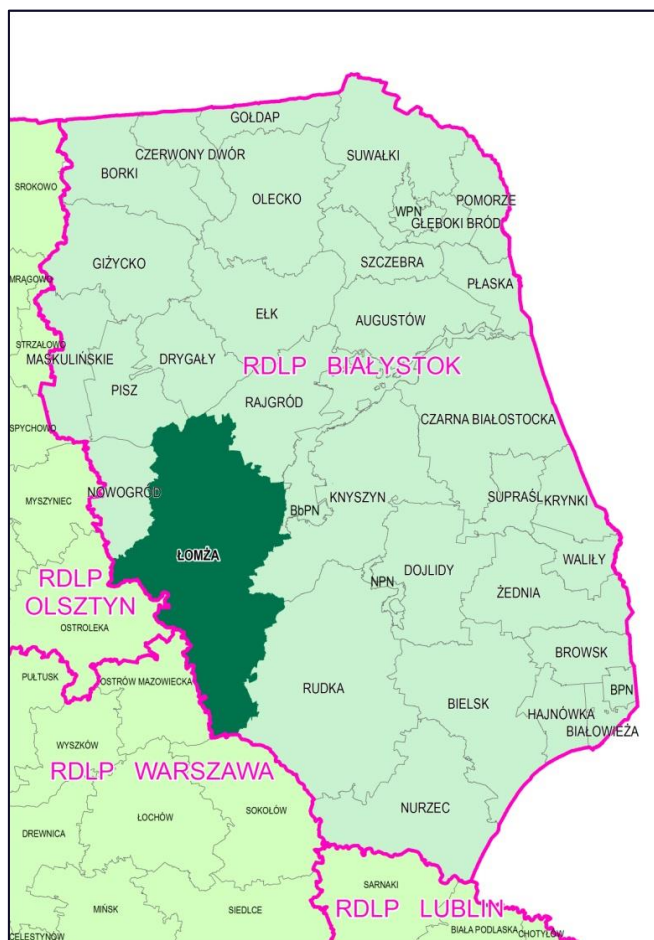

O lasach nadleśnictwa

Opis lasów nadleśnictwa

Nadleśnictwo Łomża położone jest w większości na terenie województwa podlaskiego, w powiatach: kolneńskim (gminy: Grabowo, Kolno, Kolno-miasto, Mały Płock, Stawiski), miasto Łomża, łomżyńskim (gminy: Jedwabne, Łomża, Miastkowo, Nowogród, Piątnica, Przytuły, Śmiadowo, Wizna) i zambrowskim (gminy: Kołaki Kościelne, Szumowo, Zambrów, Zambrów-miasto). Południowa część obrębu Zambrów oraz niewielki fragment obrębu Łomża leżą w województwie mazowieckim, w powiatach ostrołęckim (gmina Rzekuń) oraz ostrowskim (gminy: Andrzejewo, Małkinia Górna, Szulborze Wielkie, Zaręby Kościelne).

Powierzchnia gruntów Nadleśnictwa Łomża wynosi 21 933,1581 ha. W jego skład wchodzi 4 obręby leśne (Łomża, Mały Płock, Zambrów, Czerwony Bór) oraz 20 leśnictw w tym jedno gospodarstwo szkółkarskie (Bacze Suche, Cendrowizna, Czerwony Bór, Drozdowo, Jednaczewo, Kołaki, Korzeniste, Kownaty, Krajewo, Lachowo, Miastkowo, Podgórze, Rogienice, Stawiski, Szumowo, Tabędz, Wygoda, Zambrów, Zaręby Kościelne, Żabikowo).

Ryc. 1. Położenie Nadleśnictwa Łomża na tle RDLP w Białymstoku

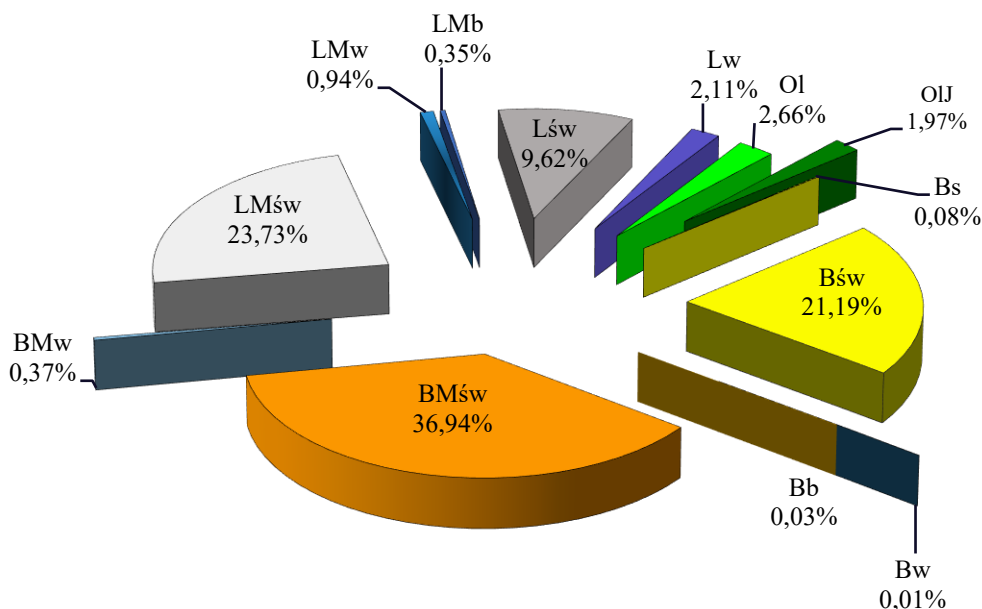
Nadleśnictwo Łomża od wschodu i zgodnie z ruchem wskazówek zegara graniczy z następującymi nadleśnictwami: Knyszyn, Rudka, Sokołów (RDLP Warszawa), Ostrow Mazowiecka (RDLP Warszawa),

Ostróda (RDLP Olsztyn), Nowogród, Pisz, Drygały, Rajgród (Ryc. 4). Ponadto na wschodzie graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Siedziba nadleśnictwa mieści się w Łomży, w oddziale 211a obrębu Łomża.

Nadleśnictwo Łomża posiada Plan Urządzania Lasu obowiązujący na okres od 2020 do 2029 roku wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Obecnie nadleśnictwo jest w piątym roku obowiązywania PUL.

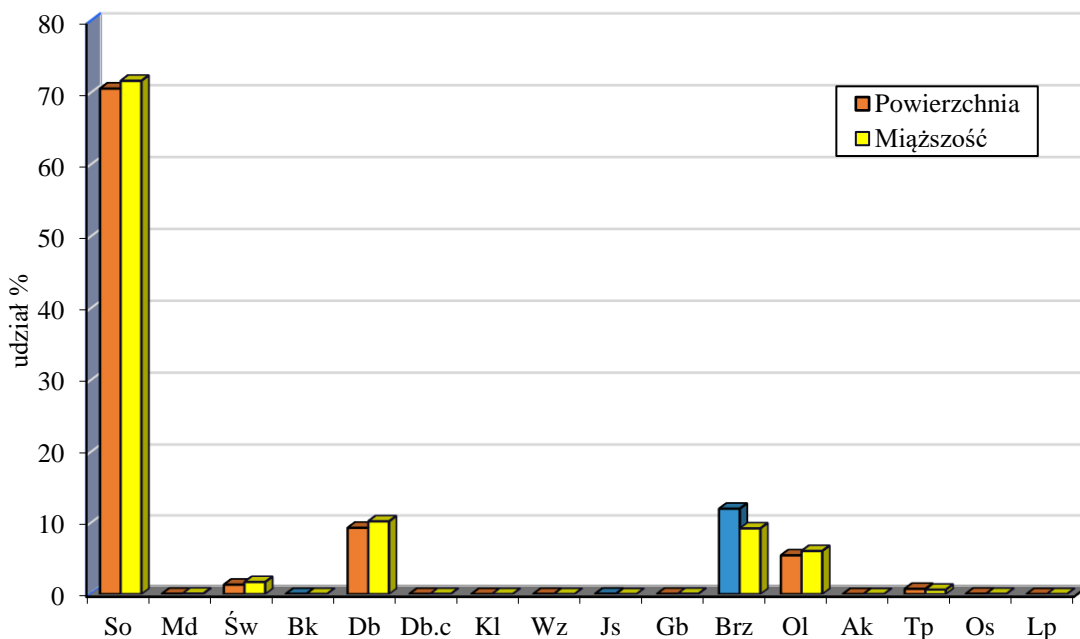
Zasoby leśne nadleśnictwa

Dominującymi typami siedliskowymi w Nadleśnictwie Łomża są bory mieszane świeże i lasy mieszane świeże. Z glebami żyznymi łączą się siedliska lasowe o bogatej szacie roślinnej. Siedliska borowe obejmujące ponad 50% udziału powierzchniowego są uboższe i skład biocenozy jest tu skromniejszy.

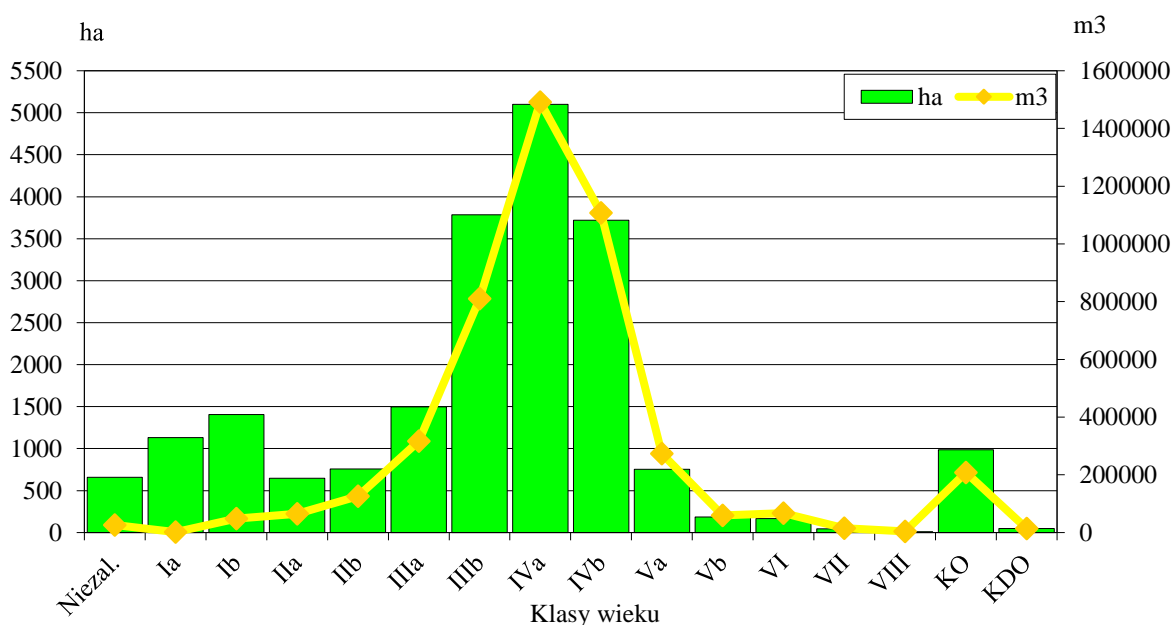
Udział powierzchni siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Łomża

Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany w Nadleśnictwie Łomża jest sosna, która zajmuje 70,65 % powierzchni leśnej. Gatunki iglaste zajmują 72,44 % powierzchni nadleśnictwa, a liściaste 27,56 %, w tym: brzoza – 12,07 %, dąb – 9,38 %, olsza – 5,49 %.

Procentowy udział gatunków panujących w Nadleśnictwie Łomża

Drzewostany Nadleśnictwa Łomża odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Powierzchniowo i miąższościowo przeważają drzewostany IIIb - IVb klasy wieku. Zajmują one łącznie 12 603,37 ha (73,39 % powierzchni leśnej). Najniższy udział powierzchniowy mają drzewostany w klasie Vb i starszych 410,13 ha (1,97 %). Stosunkowo jest niski udział II klasy wieku, który stanowi 6,70 % powierzchni. Rozkład miąższości w klasach i podklasach wieku jest pochodną zajmowanej powierzchni a duży udział drzewostanów w klasie odnowienia zapewnia trwałość lasu i ciągłość użytkowania drzewostanów.

Struktura powierzchniowo-miąższościowa drzewostanów w Nadleśnictwie Łomża

Ochrona przyrody w nadleśnictwie

Obszar w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Łomża, z racji na dużą powierzchnię odznacza się znacznym zróżnicowaniem fizjograficznym, oraz różnym poziomem wpływu działalności ludzkiej na środowisko przyrodnicze. Obręb Czerwony Bór oraz część Łomży położone są w zasięgu zwartego kompleksu Czerwonego Boru. Niemniej większą część zasięgu terytorialnego nadleśnictwa obejmują obszary rolnicze Wysoczyzny Kolneńskiej, Wysokomazowieckiej oraz Międzyrzecza Łomżyńskiego. Południowa granica nadleśnictwa opiera się do Dolinę Dolnego Bugu, wschodnia o Dolinę Biebrzy, środkiem zaś przebiega Dolina Środkowej Narwi. Wynikiem tego jest dość duża różnorodność ekosystemów, a co za tym idzie form ochrony przyrody, krajobrazu i obszarów funkcyjnych o zróżnicowanym układzie reżimów ochronnych. Począwszy od rezerwatów przyrody, poprzez park krajobrazowy obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne pomniki przyrody, ochronę gatunkową roślin i zwierząt, po obszary Natura 2000.

Formy ochrony przyrody w Nadleśnictwie Łomża

1. Rezerваты przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Łomża zlokalizowano sześć rezerwatów przyrody, w których chronione są najcenniejsze przyrodniczo obiekty omawianego obszaru. Zostały one utworzone w latach 1972, 1989, 1996, 1990 oraz 2001. Znajdują się w dominującej części na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Łomża. Rezerваты znajdujące się na terenie nadleśnictwa to: Dębowe góry – Leśnictwo Podgórze, Grabówka – Leśnictwo Zambrów, Kalinowo – Leśnictwo Drozdowo, Rycerski Kierz – Leśnictwo Jednaczewo, Uroczysko Dzierzbia – Leśnictwo Stawiski, Wielki dział – Leśnictwo Podgórze. Łączna powierzchnia rezerwatów wynosi 519,13 ha.

Ols jesionowy w rezerwacie Uroczysko Dzierzbia (fot. R. Zarzecki)

2. Parki Krajobrazowe

Parki krajobrazowe są wielkoobszarową formą ochrony przyrody, powołuje się je ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz krajobrazowe. Celem parków krajobrazowych jest zachowanie i popularyzacja wymienionych wcześniej wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Posiadają niższy status ochronny niż parki narodowe i należą do kategorii V klasyfikacji obszarów chronionych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN).

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi

Do celów ochrony Parku należą przede wszystkim zachowanie swobodnie meandrującej nizinnej rzeki Narew oraz jej nieregularnego koryta i doliny z dużą ilością starorzeczy, które wraz z dopływami i rowami tworzą skomplikowaną sieć wodną oraz związanych z charakterystycznymi dla Parku siedliskami chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku; a także ochrona dziedzictwa kulturowego oraz walorów krajobrazowych.

Dolina Narwi z Siemienia Nadrzecznego (fot. R. Zarzecki)

Nadbużański Park Krajobrazowy

W południowym zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się jedynie fragment Parku i jego otuliny. Obszary te nie obejmują gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Łomża.

3. Obszary chronionego krajobrazu

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Łomża znajduje się jeden obszar chronionego krajobrazu i jest to Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Obszar powołano celu zachowania doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej. Na obszarze znajdującym się w granicach administracyjnych Nadleśnictwa Łomża charakterystyczne są pozostałości dąbrów świetlistych, zarośli leszczynowych, muraw kserotermicznych, a także resztki zbiorowisk łągowych właściwych dla dolin dużych rzek. Obszar ten tworzy ciąg ochronny, obejmujący dolinę Narwi.

4. Użytki ekologiczne

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Łomża znajduje się dziesięć obiektów uznanych za użytki ekologiczne. W większości są to niewielkie śródleśne oczka wodne w różnym stadium sukcesji ekosystemów leśnych. Na szczególną uwagę zasługują jednak tzw. Bagno Drogoszwo w okolicy Stawisk gdzie występuje wiele gatunków rzadkich roślin bagiennych oraz starorzecze Narwi w leśnictwie Jednaczewo ze specyficzną dla tego siedliska roślinnością – zespołem osoki aloesowatej *Stratioidetum alodis* o dużym stopniu naturalności.

5. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego rozpadu. Obecnie nadzór nad pomnikami przyrody sprawują rady gmin. Są one władne ustanawiać nowe pomniki, jak i likwidować istniejące.

Na gruntach pod zarządem nadleśnictwa, znajdują się czternaście pojedynczych drzew oraz pojedynczy głąz.

6. Ostoje zwierzyny

W Nadleśnictwie Łomża funkcjonuje 6 stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych. Strefy te wyznaczono wokół gniazda bielika *Haliaeetus albicilla* – 5, wokół gniazd bociana czarnego *Ciconia nigra* – 1. Zajmują one łącznie 181,36 ha powierzchni całkowitej.

7. Obszary Natura 2000

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Łomża znajdują się następujące obszary Natura 2000, zatwierdzone przez Komisję Europejską i polski rząd:

- PLB140001 – Dolina Dolnego Bugu;
- PLB140014 – Dolina Dolnej Narwi;
- PLB200005 – Bagno Wizna;
- PLB200006 – Ostoja Biebrzańska;
- PLB200008 – Przełomowa Dolina Narwi;
- PLH140011 – Ostoja Nadbużańska;
- PLH200008 – Dolina Biebrzy;
- PLH200018 – Czerwony Bór;
- PLH200020 – Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie;
- PLH200023 – Dolina Pisy;
- PLH200024 – Ostoja Narwiańska.

Brak gruntów nadleśnictwa wchodzących w skład *Bagna Wizna, Ostoi Biebrzańskiej, Doliny Biebrzy, Mokradła Kolneńskich i Kurpiowskich oraz Doliny Pisy.*

Zagospodarowanie i ochrona lasu w nadleśnictwie

W planie urządzania lasu na lata 2020-2029 zaplanowano następujące prace z zagospodarowania lasu:

1. POZYSKANIE DREWNA W ILOŚCI NIE WIĘKSZEJ NIŻ:

937354 m3 grubizny netto, w tym:

- a) obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębnym (*zal. Z 5% przyr. I niezal.*)

444354 m3 grubizny netto

- b) 1351741 powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym – ha o orientacyjnej miąższości

493000 m3 grubizny netto

2. PIELĘGNOWANIE LASU NA POWIERZCHNI – 1547989 ha

w tym:

- a) pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw 84997
- b) pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników 194890
- c) trzebieże 1268102

3. POZOSTAŁE ZADANIA OKREŚLONE KIERUNKOWO:

3.1. Zadania dotyczące zalesień i odnowień:

- a) odnowienie halizn, płazowin i zrębów – 26981 ha
- b) orientacyjna powierzchnia odnowień drzewostanów przewidzianych do użytkowania rębego – 204914 ha

w tym zrębami zupełnymi - 124395 ha

- c) orientacyjna powierzchnia podsadzeń i dolesień – 468 ha
- d) orientacyjna powierzchnia poprawek i uzupełnień – 214 ha

orientacyjna powierzchnia melioracji – 199781 ha

Ze względu na dużą presję zwierzyny i szkody przez nią powodowane stanowiące problem w utrzymaniu dobrej jakości upraw i młodników, konieczne jest zabezpieczenie upraw przed zgryzaniem oraz spałowaniem. Szkody w Nadleśnictwie Łomża wystąpiły na powierzchni 3005,44 ha. Nadleśnictwo podejmuje więc bezpośrednie działania ochronne polegające na zabezpieczaniu upraw poprzez grodzenia oraz stosując zabezpieczanie chemiczne repelentami.

Całość lasów nadleśnictwa zakwalifikowano do II kategorii zagrożenia pożarowego (zagrożenie duże). Zaliczenia do tej kategorii dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 roku (Dz. U. z 2010 r., Nr 137 poz. 923). W okresie bezpośredniego zagrożenia pożarami lasów od kwietnia do października służby terenowe nadleśnictwa pełnią dyżury przeciwpożarowe.

Spółeczno-ekonomiczny aspekt prowadzonej gospodarki leśnej

Udostępnienie lasu

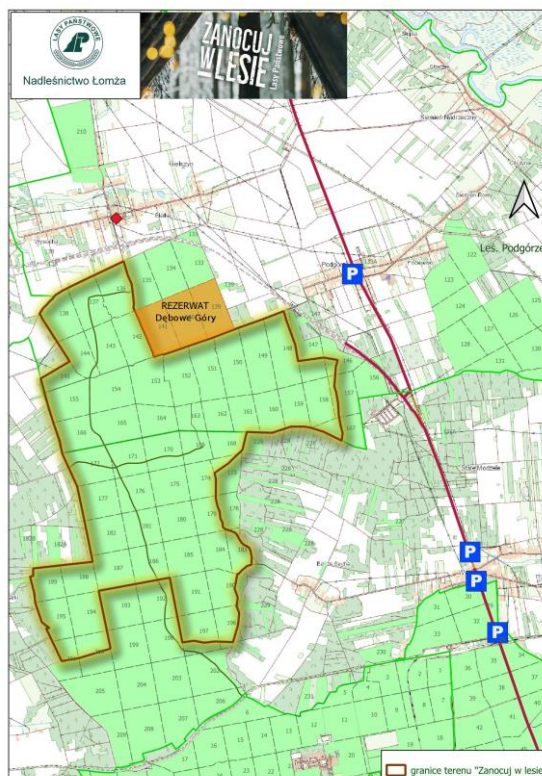
Udostępnianie lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Łomża wiąże się przede wszystkim z wykorzystaniem ich do aktywności turystycznej i użytkowaniem runa leśnego (grzybobrania, zbierania jagód). Na zarządzanym terenie utworzyliśmy kilka miejsc prakingowych oraz ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych dla zwiększenia atrakcyjności terenu. Prowadząc działalność edukacyjną stworzyliśmy

także izbę edukacji leśnej, w której prowadzone są zajęcia dla osób zainteresowanych leśnictwem i tematyką przyrodniczą. W edukacji wykorzystujemy również inne obiekty infrastruktury tj. ścieżka edukacyjna w Leśnictwie Drozdowo.

Izba edukacji leśnej w Leśnictwie Tabędz

Dla pragnących szczególnie bliskiego kontaktu z lasem wyznaczyliśmy specjalny obszar leśny - CZERWONY BÓR, gdzie miłośnicy bushcraftu i survivalu mogą wyruszyć do lasu i przenocować na dziko bez obaw o naruszeniu ustawy o lasach.

Obszar „Zanocuj w lesie”

Ekonomiczne aspekty względem sektora leśno-drzewnego

Usługi leśne

Nasz region charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem bezrobocia. Ludność wiejska trudni się przeważnie prowadzeniem prywatnych gospodarstw rolnych. Największe znaczenie w gospodarce regionu ma sektor usług. Nadleśnictwo Łomża w ramach prowadzonej gospodarki leśnej w 2024 r. podpisało trzy umowy na wykonywanie usług w zakresie gospodarki leśnej, na łączną kwotę: 14 125 058,91 zł. Umowy zostały podpisane z 3 wykonawcami, w tym 1 konsorcjum dwóch firm, którzy część prac zlecają podwykonawcom. Poniższa tabela przedstawia strukturę osobową firm.

Liczba firm (wykonawców)	Firmy 1 - osobowe	Firmy 5-10 osobowe	Firmy 20-30 osobowe
4		3	1
Liczba podwykonawców	Firmy 1 - osobowe	Firmy 5-10 osobowe	Firmy pow. 10 osób
3	2	1	

Sprzedaż drewna w nadleśnictwie

Większość pozyskanego surowca (poza pulą przewidzianą dla odbiorców indywidualnych) sprzedawana jest za pośrednictwem aukcji internetowych portalu leśno-drzewnego. Dzięki temu systemowi sprzedaży oferta rynkowa nadleśnictwa dociera do zainteresowanych podmiotów gospodarczych przemysłu drzewnego z terenu całego kraju.

W roku 2024 plan sprzedaży nadleśnictwa wynosi ogółem 94 851 m³ w tym:

Plan sprzedaży [m ³]	w tym pula ofertowa (m ³)	pula detaliczna (m ³)
94 851	72 176	18 611

Wybrane dane dotyczące sprzedaży drewna w Nadleśnictwie Łomża w roku 2023.

Ilość drewna sprzedanego w detalu (m ³)	w tym drewno na cele opałowe (m ³)
18 110,43	17 622,90

Sprzedaż detaliczna

Ilość drewna sprzedanego przedsiębiorcom (m3)	Liczba podpisanych umów	Ilość firm kupujących na umowy
74 164,87	263	121

Sprzedaż dla przedsiębiorców

W iglaste (m3)	W liściaste (m3)	S2B iglaste (m3)	S2B Liściaste (m3)	S (bez S2b) (m3)	M (m3)
20 048	1 190	11 507	1 798	53 492	4 240

Sprzedaż z podziałem na wybrane grupy sortymentów

Kryteria aktualizacji obszarów objętych wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu drewna

Kryteria w zakresie obszarów wyłączonych z pozyskania drewna

Grupa kryteriów	Kod kryterium	Nazwa kryterium	Parametr/Wartość graniczna
1	2	3	4
1 - leśne obszary cenne przyrodniczo i/lub ważne społecznie, w których nie będą prowadzone działania z zakresu pozyskania drewna i które zostaną wyłączone, bądź już je wyłączono z użytkowania na etapie planowania urzędniowego;	1-01	siedliska bagienne	TSL: Bb, BMb, LMb, OL, BGb, BMGb w 3 wariantcie uwilgotnienia
	1-02	siedliska zalewowe	Lł i OIJ w 2 wariantcie uwilgotnienia
	1-03	siedliska priorytetowe	wszystkie podtypy siedliska przyrodniczego
	1-05	powierzchnie wyznaczone w SILP do objęcia szczególną ochroną	wszystkie
	1-07	las na stromych stokach lub wąwozach	powierzchnie o nachyleniu powyżej 30%
	1-08	zalewiska	wszystkie
	1-10	drzewostany zachowawcze	stare drzewostany przeszłorębne, pozostawione do naturalnego rozpadu
	1-11	obszary leśne nieobjęte gospodarowaniem	nieobjęte innymi kategoriami
	1-12	drzewostany położone na wyspach	selekcja na podstawie topografii terenu
	1-13	enklawy	drzewostany stanowiące enklawy śródpolne o pow. do 4 ha

	1-16	drzewostany i siedliska unikatowe w skali nadleśnictwa	różnorodności biologicznej oraz fragmenty siedlisk gatunków zagrożonych lub narażonych na wyginięcie dla których ochrona bierna będzie skutecznym działaniem ochronnym - co znajdzie potwierdzenie w wynikach badań naukowych oraz inwentaryzacji przyrodniczych)
--	------	--	---

Kryteria w zakresie obszarów z modyfikacją gospodarki leśnej

Grupa kryteriów	Kod kryterium	Nazwa kryterium	Parametr/Wartość graniczna
1	2	3	4
2 - leśne obszary cenne przyrodniczo i/lub ważne społecznie, w których działania z zakresu pozyskania drewna będą prowadzone w sposób zmodyfikowany	2-03	drzewostany położone wzdłuż brzegów naturalnych cieków i zbiorników wodnych i źródeł	bufor w odległości 30 m od brzegu
	2-04	siedliska wilgotne	TSL: Bw, BMw, LMw, Lw, BMwyżw, Lmwyżw, Lwyżw, BWGw, BGw, BMGw, LMGw, LGw,
	2-05	siedliska bagienne	TSL: Ol w 1 i 2 wariantcie uwilgotnienia + otulina wokół siedlisk bagiennych bez względu na wariant
	2-11	otulina wokół bagien	otulina wokół bagien opisanych w opisie taksacyjnym

Obszary objęte wyłączeniami lub ograniczeniami w pozyskaniu drewna - aktualizacja

Mapa obszarów

Mapa z racji obszerności została podzielona i zamieszczona w załącznikach.

Obszary objęte wyłączeniami

Rodzaj chronionego obszaru	Powierzchnia [Ha]
siedliska bagienne - Bb, BMb, LMb, OL, BGB, BMGb	20,38
siedliska zalewowe -Lł i OIJ w 2 wariantach uwilgotnienia	29,58
siedliska priorytetowe -wszystkie podtypy siedliska przyrodniczego	96,45
pow. wyznaczone do objęcia szczególną ochroną	237,4
lasy nastromych stokach lub wąwozach	-
zalewiska -obszary zalewane na skutek działalności przyrody np. przez bobry; obszary zalewane na skutek zaprzestania eksploatacji górniczej i zmian w układzie hydrologicznym	124,81
drzewostany zachowawcze - stare drzewostany przeszlorębne, pozostawione do naturalnego rozpadu	3,58
obszary leśne nieobjęte gospodarowaniem	133,2
drzewostany położone na wyspach	14,7
enklawy	20,52
drzewostany i siedliska unikatowe w skali nadlesnictwa	115,19

Obszary objęte ograniczeniami, z modyfikacją gospodarki leśnej

Rodzaj chronionego obszaru	Powierzchnia [Ha]
drzewostany położone wzdłuż brzegów naturalnych cieków i zbiorników wodnych i źródlisk	74,15
siedliska wilgotne -Bw, BMw, LMw, Lw, BMwyż, Lmwyż, Lwyż, BWGw, BGw, BMGw, LMGw, LGw	712,85
siedliska bagienne -Ol w 1 i 2 wariantach uwilgotnienia	507,3
otulina wokół bagien	32,75

**Dane kontaktowe:
Nadleśnictwo Łomża
Ul. Nowogrodzka 60
18- 400 Łomża
Tel. 86 216 54 94**

